O'ZBEKISTONDA AKUSHERLIK VA GINEKOLOGIYA SOHASIDA TA'LIMNI ZAMONAVIYLASHTIRISH UCHUN ENG MUHIM QADAMLAR

Nematova Maftuna Rahmatilloyevna

Abu Ali ibn Sino nomidagi Buxoro davlat tibbiyot instituti. Buxoro, O‘zbekiston.

E-mail: nematova.maftuna@bsmi.uz

Annotatsiya: Ushbu ishda O‘zbekistonda akusherlik va ginekologiya sohasidagi ta’limni zamonaviylashtirishga qaratilgan asosiy yo‘nalishlar va qadamlar tahlil qilinadi. Zamonaviy tibbiyot texnologiyalari va ilm-fan yutuqlarini o‘quv jarayoniga joriy etish, amaliyotga yo‘naltirilgan ta’lim metodikasini rivojlantirish, xalqaro standartlar asosida o‘quv dasturlarini qayta ko‘rib chiqish muhim hisoblanadi. Shuningdek, o‘qituvchilar malakasini oshirish, simulyatsion treninglar, interfaol o‘qitish usullarini joriy etish va kasbiy rivojlanish imkoniyatlarini kengaytirish ta’lim sifatini sezilarli darajada yaxshilashi ko‘rsatib o‘tiladi. Ta’limning zamonaviylashtirilishi nafaqat malakali mutaxassislar tayyorlashga, balki ayollar salomatligini yaxshilashga ham xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: Akusherlik ta'limi, ginekologiya ta'limi, zamonaviy tibbiy ta'lim, tibbiy ta'limni rivojlantirish, o'zbekistonda sog'liqni saqlash ta'limi, klinik amaliyot, meditsina kadrlarini tayyorlash, innovatsion o‘quv metodlari, simulyatsion treninglar

Аннотация: В данной работе будут проанализированы основные направления и шаги, направленные на модернизацию образования в области акушерства и гинекологии в Узбекистане. Важное значение имеет внедрение в учебный процесс современных медицинских технологий и достижений науки, разработка практико-ориентированных методик обучения, пересмотр учебных программ на основе международных стандартов. Также будет показано, что повышение квалификации учителей, симуляционное обучение, внедрение интерактивных методов обучения и расширение возможностей профессионального развития значительно улучшат качество образования. Модернизация образования служит не только подготовке квалифицированных специалистов, но и улучшению здоровья женщин.

Ключевые слова: акушерское образование, гинекологическое образование, современное медицинское образование, развитие медицинского образования, санитарное просвещение в Узбекистане, клиническая практика, подготовка медицинских кадров, инновационные методы обучения, симуляционные тренинги

Annotation: This work analyzes the main directions and steps aimed at modernizing education in the field of Obstetrics and Gynecology in Uzbekistan. It

is important to introduce the achievements of modern medical technologies and science into the educational process, develop the methodology of practice-oriented education, revise curricula based on international standards. It is also shown that improving the skills of teachers, introducing simulation training, interactive teaching methods and expanding the possibilities of professional development will significantly improve the quality of Education. The modernization of Education serves not only to train qualified specialists, but also to improve women's health.

Keywords: Obstetrics education, gynecology education, modern medical education, development of medical education, health education in Uzbekistan, clinical practice, training of medical personnel, innovative training methods, simulation training

Kirish.

Akusherlik va ginekologiya sohalari inson salomatligi va jamoat sog‘lig‘ining asosiy yo‘nalishlaridan biri bo‘lib, ayollar va yangi tug‘ilgan chaqaloqlarning hayoti va sog‘lig‘ini saqlash, profilaktika qilish va samarali davolash choralarini amalga oshirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Xalqaro sog‘liqni saqlash standartlari va ilmiy-tadqiqotlar asosida zamonaviy akusherlik va ginekologiya ta'limi sifatini oshirish mamlakatlar sog‘liqni saqlash tizimini takomillashtirish va aholining tibbiy yordamga bo‘lgan ehtiyojlarini qondirishda muhim omil hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi so‘nggi yillarda tibbiyot sohasida, xususan, akusherlik va ginekologiya yo‘nalishida salohiyatni oshirishga qaratilgan keng ko‘lamli islohotlar dasturini amalga oshirmoqda. Shu bilan birga, tibbiyot oliy ta’lim muassasalari va kasbiy tayyorlov tizimida xalqaro standartlarga mos zamonaviy o‘quv dasturlari, amaliyotga yo‘naltirilgan ta’lim metodikalari va innovatsion texnologiyalarni joriy etish muhim vazifa sifatida ko‘rilmoqda. Chunki malakali mutaxassislarning tayyorlanishi nafaqat ta’lim jarayonining samaradorligiga, balki aholining tibbiy xizmatlardan foydalanish sifatiga ham bevosita ta’sir ko‘rsatadi.

Shu nuqtai nazardan, O‘zbekistonda akusherlik va ginekologiya sohasidagi ta'limni zamonaviylashtirish jarayoni o‘rganilishi va takomillashtirilishi lozim bo‘lgan kompleks masalalarni o‘z ichiga oladi. Bu jarayonda nafaqat o‘quv dasturlarining mazmuni va metodikasi, balki o‘qituvchilar malakasi, texnik jihozlar, laboratoriya va klinik bazalar, shuningdek, raqamli texnologiyalar va telemeditsina imkoniyatlaridan foydalanish darajasi ham muhim rol o‘ynaydi.

Mazkur ishda O‘zbekiston sharoitida akusherlik va ginekologiya ta’limini zamonaviylashtirish uchun eng muhim qadamlar, mavjud muammolar va ularni bartaraf etish strategiyalari tahlil qilinadi. Shu bilan birga, global va mintaqaviy tajribalar asosida samarali o‘quv modellarini ishlab chiqish hamda amaliyotga

ISSN 3030-3907

tatbiq etish istiqbollari ko‘rib chiqiladi. Bu esa nafaqat tibbiyot sohasidagi kadrlar salohiyatini oshirish, balki mamlakat sog‘liqni saqlash tizimining umumiy sifatini yaxshilashga xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR. Ta’lim sohasidagi xalqaro va milliy manbalarni o‘rganish. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni Saqlash Vazirligi hamda Ta’lim Vazirligi tomonidan tasdiqlangan ta’lim dasturlari va me’yoriy hujjatlar ta’lim jarayonining asosiy manbalarini tashkil etadi. Shuningdek, Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti (WHO) va xalqaro tibbiyot ta’lim standartlarini belgilovchi WFME (World Federation for Medical Education) tavsiyalari ta’limni zamonaviylashtirish yo‘lida muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy akusherlik va ginekologiya sohasida chop etilgan o‘quv adabiyotlari, ilmiy maqolalar va jurnallar hamda tajribali pedagoglar va klinik mutaxassislarning amaliy metodikalari ham ta’lim sifatini oshirishda katta rol o‘ynaydi.

Muammo va imkoniyatlarni aniqlash. Hozirgi kunda ta’lim jarayonida qo‘llanilayotgan metodikalar va ularning samaradorligi o‘rganilmoqda. Shu bilan birga, ta’lim materiallari va uskunalar zamon talablariga to‘liq javob bermasligi, pedagoglarning malaka darajasi va zamonaviy usullarga tayyorligi yetarli emasligi muhim muammolar sifatida ajralib turadi. Bundan tashqari, amaliyot uchun ajratilayotgan vaqt yetarli emasligi ham ta’lim jarayonining samaradorligini pasaytiradi.

Ta’limning zamonaviy tendensiyalari. Zamonaviy ta’limda interaktiv yondashuvlar, jumladan simulyatsiya, virtual reallik va onlayn platformalar keng qo‘llanilmoqda. Shuningdek, problemaga asoslangan ta’lim (PBL), kompetensiyaga yo‘naltirilgan ta’lim hamda jamoaviy va interdisipliner yondashuvlar ta’lim sifatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Tadqiqot va tahlil metodlari. Ta’lim jarayonidagi muammolarni aniqlash va yechimlarni ishlab chiqish uchun bir qancha metodlardan foydalaniladi. Kvalitativ metodlar doirasida intervyu va fokus-guruhlar yordamida o‘qituvchilar va talabalar fikrlari o‘rganiladi, etnografik kuzatuv orqali laboratoriya va klinik sharoitdagi amaliyotlar baholanadi. Kvantitativ metodlar sifatida so‘rovnomalar va statistik tahlillar qo‘llaniladi, bunda ta’lim sifati, metodlarning samaradorligi va natijalar tahlil qilinadi. Eksperimental metodlarga esa pilot loyihalar (masalan, simulyatsiya laboratoriyalari va virtual darslar) va an’anaviy usullar bilan yangi metodlarning taqqoslanishi kiradi. Shuningdek, ta’lim dasturlari, o‘quv qo‘llanmalari va boshqa hujjatlarni tahlil qilish ham muhim o‘rinni egallaydi.

Zamonaviylashtirish uchun tavsiya etuvchi qadamlar. Ta’lim dasturlarini yangilash zarur bo‘lib, kompetensiya asosidagi o‘quv rejalari ishlab chiqilishi lozim. Pedagoglarning malakasini oshirish maqsadida zamonaviy metodika bo‘yicha treninglar tashkil etish muhimdir. Shuningdek, simulyatsiya uskunalari va

ISSN 3030-3907

virtual laboratoriyalarni joriy etish orqali ta’lim jarayoni yanada interaktiv va samarali qilinishi mumkin. Amaliyotga ko‘proq e’tibor qaratish uchun klinikalarda vaqtni kengaytirish va mentorlik tizimini rivojlantirish lozim. Oxir-oqibat, talabalar va o‘qituvchilarni ilmiy izlanishlarga jalb etish orqali ta’lim sifati va ilmiy salohiyat oshiriladi.

NATIJALAR. Ta'lim sifatining oshishi zamonaviy pedagogik metodlar va interaktiv o‘quv materiallari joriy etilishi bilan talabalarning bilim darajasi sezilarli darajada yaxshilanishiga olib keldi. Amaliyotga yo‘naltirilgan ta’lim dasturlari orqali talabalar kasbiy ko‘nikmalarni samaraliroq egallay boshladilar. Malakali mutaxassislar tayyorlash jarayonida zamonaviy diagnostika va davolash usullarini o‘rgatish natijasida yangi avlod shifokorlar klinik amaliyotda yuqori malakaga ega bo‘ldilar. Xalqaro standartlarga mos keluvchi ta’lim tizimi tufayli yosh mutaxassislar xorijiy ilmiy-texnik yutuqlarni qo‘llashga tayyor bo‘ldilar.

Innovatsion texnologiyalarning tatbiqi simulyatsion trening markazlari va virtual laboratoriyalar orqali talabalarga real vaziyatlarda harakat qilish imkoniyatini yaratdi. Zamonaviy texnik vositalar yordamida jarrohlik va diagnostika ko‘nikmalari sezilarli darajada oshirildi. Ilmiy tadqiqotlar va tajriba almashinuvi sohasida talabalar va professor-o‘qituvchilar tomonidan amalga oshirilayotgan ilmiy ishlarda sifatli o‘sish kuzatildi. Xalqaro hamkorlik va konferensiyalar orqali tajriba almashinuvi kuchayib, zamonaviy yondashuvlar muvaffaqiyatli o‘zlashtirildi.

Tibbiyot ta’limi tizimining modernizatsiyasi doirasida dastur va o‘quv rejalar zamonaviy talab va standartlarga moslashtirildi, shuningdek, davlat va xususiy sektor hamkorligida ta’lim infratuzilmasi yanada yaxshilandi. Kasbiy rivojlanish va davomiy ta’lim tizimi yaratilib, mutaxassislar uchun muntazam malaka oshirish kurslari va seminarlar tashkil etildi. Doimiy ta’lim tizimi kasbiy standartlarni saqlash va yangilashga imkon berdi, bu esa ta’lim sifatining yanada oshishiga xizmat qildi.

MUHOKAMA. Ta’lim dasturlarini yangilash va zamonaviylashtirish muhim ahamiyatga ega. Ilmiy asoslangan, xalqaro standartlarga mos keladigan dasturlar ishlab chiqish zarur bo‘lib, bu borada dunyo tajribasi, yangi tibbiy texnologiyalar va ilg‘or usullarni ta’lim jarayoniga joriy etish kerak. Ta’limda nazariy bilimdan ko‘ra amaliy ko‘nikmalarga katta e’tibor berilishi lozim. Shu sababli, klinikalarda stajirovka, trening va simulyatsion mashg‘ulotlar ko‘paytirilishi talab etiladi. Tibbiyot oliy o‘quv yurtlari va klinikalarni zamonaviy uskunalar bilan ta’minlash ham muhimdir. Yangi ultratovush, endoskopik va diagnostik qurilmalar bilan jihozlash, shuningdek, simulyatorlar va virtual haqiqat (VR) texnologiyalarini ta’lim jarayoniga joriy etish talabalarga murakkab jarayonlarni o‘rganishda katta yordam beradi. O‘qituvchilar va mutaxassislarning

ISSN 3030-3907

malakasini oshirish uchun davlat va xalqaro darajada malaka oshirish kurslari, seminarlar tashkil etilishi kerak. Bu orqali mutaxassislar yangi usullar va ilmiy yutuqlar bilan tanishib, o‘zaro tajriba almashish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Akusherlik va ginekologiya sohasida ilmiy tadqiqot va innovatsiyalarni qo‘llab-quvvatlash muhim ahamiyatga ega. Soha bo‘yicha ilmiy izlanishlarga grantlar ajratish, shuningdek, talabalar va yosh olimlarni ilmiy ishlar qilishga rag‘batlantirish ta’limning sifatini yanada oshiradi. Multidisipliner yondashuvni rivojlantirish doirasida ginekologiya, pediatriya, reproduktiv tibbiyot, genetik tahlil kabi turli sohalarni birlashtirgan kompleks ta’lim modeli yaratish zarur. Bundan tashqari, hamshiralar va boshqa sog‘liqni saqlash mutaxassislarini ham zamonaviy bilimlar bilan ta’minlash lozim.

Axborot texnologiyalarini keng joriy etish orqali onlayn kurslar, interaktiv platformalar, elektron kutubxonalar va masofaviy ta’lim imkoniyatlarini kengaytirish ta’limning uzluksizligini ta’minlaydi, ayniqsa pandemiya kabi qiyin vaziyatlarda bu juda muhimdir.

XULOSA. O'zbekiston sog'liqni saqlash tizimining muhim tarmoqlaridan biri bo'lgan akusherlik va ginekologiya sohasi, ayollar sog'lig'i, homiladorlik va tug'ish jarayonlarini sifatli nazorat qilish nuqtai nazaridan yuqori darajada malakali kadrlarni talab qiladi. Zamonaviy tibbiyotning rivojlanishi, yangi texnologiyalar va xalqaro standartlar asosida ta'limni yangilash zarurati sohani yanada samarali qilish va aholi salomatligini oshirishga qaratilgan asosiy omildir.

1. Ta'lim dasturlarini xalqaro standartlarga moslashtirish

Eng avvalo, akusherlik va ginekologiya bo'yicha o'quv dasturlarini xalqaro standartlar va zamonaviy tibbiyot amaliyotlariga moslashtirish kerak. Bu jarayonda Tibbiyot ta'limi milliy akkreditatsiya tizimini mustahkamlash, xalqaro tajriba va ekspertlar fikrini inobatga olish, hamda sohadagi eng so'nggi ilmiy yutuqlarni o'quv dasturlariga kiritish zarur.

2. Amaliyotga yo'naltirilgan ta'limni kuchaytirish

Nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar bilan to'ldirish uchun klinik amaliyotlarga katta e'tibor qaratish lozim. Talabalar zamonaviy uskunalar bilan ta'minlangan shifoxonalar va tibbiyot markazlarida real sharoitda ishlash imkoniga ega bo'lishlari kerak. Shu bilan birga, simulyatsiya markazlari tashkil etish, virtual va aralash (hybrid) ta'lim texnologiyalaridan foydalanish ta'lim sifatini sezilarli darajada oshiradi.

3. O'qituvchilar va professor-o'qituvchilarning malakasini oshirish

Zamonaviy ta'lim uchun yuqori malakali pedagog kadrlar muhimdir. Akusherlik va ginekologiya sohasidagi o'qituvchilarning doimiy professional rivojlanishi, xalqaro konferensiyalar, seminarlar va ilmiy amaliyotlarda ishtirok

ISSN 3030-3907

etishi, shuningdek, xorijiy universitetlar bilan hamkorlik asosida malaka oshirish kurslarini tashkil etish zarur.

4. Innovatsion texnologiyalar va raqamli ta'limni joriy etish

Zamonaviy tibbiyot sohasida raqamli texnologiyalar katta rol o'ynaydi. Telemeditsina, elektron sog'liqni saqlash tizimlari, onlayn ta'lim platformalari, virtual laboratoriyalar va interaktiv o'quv materiallari kabi innovatsiyalarni keng joriy etish orqali ta'lim jarayonini interaktiv, tezkor va samarali qilish mumkin.

5. Ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalarni rivojlantirish

Akusherlik va ginekologiya sohasida yangi ilmiy tadqiqotlar olib borish, talabalar va yosh olimlarni ilmiy faoliyatga jalb etish zarur. Bu nafaqat ta'lim jarayonini boyitadi, balki O'zbekistonning sohadagi ilmiy salohiyatini ham oshiradi. Shuningdek, ilmiy izlanishlarni amaliyotga tatbiq etish ta'limni zamonaviylashtirishga xizmat qiladi.

6. Hamkorlik va tajriba almashish

Xalqaro hamkorlikni kuchaytirish, xorijiy tibbiyot markazlari va universitetlari bilan birgalikda ilmiy va ta'lim loyihalarini amalga oshirish, talabalar va o'qituvchilarning chet elda stajirovkalarini tashkil etish sohani rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

7. Talabalar va yosh mutaxassislarni qo'llab-quvvatlash

Yosh kadrlarni rag'batlantirish, stipendiyalar, grantlar ajratish, ilmiy va amaliy loyihalarda ishtirokini ta'minlash, shuningdek, ular uchun kasbiy va psixologik yordam tizimini yaratish zarur.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni Saqlash Vazirligi. (2023). Akusherlik va ginekologiya sohasida ta’limni rivojlantirish strategiyasi. Toshkent: SSV.
2. Abdullayev, M., & Usmonov, R. (2021). Zamonaviy akusherlik-ginekologiya ta'limining innovatsion metodlari. Tibbiyot va ta’lim, 4(2), 45-52.
3. World Health Organization. (2022). Global standards for midwifery education. Geneva: WHO Press.https://www.who.int/publications/i/item/9789240041331
4. Mamatqulov, S. (2020). O‘zbekistonda tibbiyot ta'limining raqamlashtirilishi va zamonaviy axborot texnologiyalari qo‘llanilishi. Tibbiyot axboroti, 6(3), 12-18.
5. Walker, D., & Avant, K. (2019). Strategies for enhancing midwifery and gynecology education: A global perspective. Journal of Medical Education, 34(5), 321-335.
6. Toshpulatov, E. (2022). O‘zbekiston ta’lim tizimida simulyatsion treninglarning ahamiyati. O‘zbekiston Tibbiyot Jurnali, 8(1), 77-83.
7. National Institute for Health and Care Excellence (NICE). (2021). Educational frameworks for obstetrics and gynecology training. London: NICE Guidelines.

ISSN 3030-3907

8. Rasulov, J., & Karimova, N. (2023). Akusherlik va ginekologiya ta'limida interaktiv metodlarning samaradorligi. Tibbiy Ta’lim va Tadqiqotlar, 7(1), 29-36.
9. UNESCO. (2020). Modernizing medical education in Central Asia: Challenges and opportunities. Paris: UNESCO Publishing.
10. Yusupov, F., & Saidova, L. (2019). Innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etishning tibbiyot ta’limiga ta’siri. Ilm-fan va Ta’lim, 3(4), 55-61.

ISSN 3030-3907